

Γενικό Λύκειο Αλιάρτου

Δάσος – Πηγή Ζωής

Ομάδα Περιβαλλοντικής

Εκπαίδευσης

Σχ. Έτος 2012- 13

Η εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος Περιβαλλοντικής
εκπαίδευσης που υλοποιήθηκε στο σχολείο μας.

Εργάστηκαν σε ομάδες οι παρακάτω μαθητές της Β΄ τάξης του Γενικού Λυκείου
Αλιάρτου κατά το Σχ. Έτος 2012-13

Χαλιμούρδα Ηλιάνα

Ποπέσκου Έλενα

Πεσλή Ιωάννα

Πισίνα Αργυρώ

Μαργώνη Χριστίνα

Τουρκοχωρίτη Ευαγγελία

Πελώνης Δρόσος

Τουρκοχωρίτη Γεωργία

Τσαπάρας Δημήτρης

Νούνε Ανδρέας

Τουρκοχωρίτης Λουκάς

Νταβάκου Ευαγγελία

Στέφα Ιωάννα-Μαρία

Αδάμος Κωνσταντίνος

Τζανάκου Αναστασία

Αναδιώτη Βασιλική

Λυμπέρη Ελένη

Αναστασίου Δημήτριος

Σοφάνη Αικατερίνη

Λαθουρλα Ραφαέλα-Αικατερίνη

Τσιάρα Δήμητρα

Γκατζούνη Χριστίνα-Ιωάννα

Ζιώγα Βασιλική

Ιωάννου Παναγιώτης

Γραμόζι Φαμπιόλα

Κώνστα Δήμητρα

Γώγουλου Αγγελική

Καραμάνου Μαρία

Κωστικός Δημήτριος

Κουτρομάνη Ευτυχία-Ευαγγελία

Ζυγογιάννη Μαρία-Νικολέττα

Κυριακάτη Αναστασία

Υπεύθυνοι καθηγητές:

Χαλιμούρδα Αγγελική - ΠΕ 19

Φωτογιαννοπούλου Κωνσταντίνα - ΠΕ 01

Καλαμπαλίκης Παναγιώτης – ΠΕ 11

Πρόλογος

Η εργασία μας παρουσιάζει θέματα που σχετίζονται με το δάσος και τον καθοριστικό ρόλο που παίζει στη ζωή των ανθρώπων. Το θέμα της εργασίας το επιλέξαμε, όσοι μαθητές ανήκουμε στην Περιβαλλοντική Ομάδα του σχολείου μας διότι το βρήκαμε εξαιρετικά ενδιαφέρον. Μαζί με τους καθηγητές μας καθορίσαμε τους στόχους της εργασίας μας και τις δραστηριότητες που πραγματοποιήσαμε. Πιστεύουμε ότι όσο κανείς πλησιάζει το δάσος και το γνωρίζει τόσο ωφελείται. Η Ομάδα μας απέκτησε νέες γνώσεις και ευαισθητοποιήθηκε πάνω στο θέμα, ωστόσο υπάρχουν πάρα πολλά που δεν μπορέσαμε να κάνουμε.

Εισαγωγή

Η Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, επέλεξε να ασχοληθεί με το Δάσος. Είναι γνωστό ότι το δάσος έχει άμεση σχέση με τη ζωή των ανθρώπων και τις δραστηριότητές τους. Σκοπός της εργασίας μας είναι να γνωρίσουμε και να αναδείξουμε το δάσος και τη χρησιμότητά του, τις ανθρώπινες δραστηριότητες που έχουν σχέση με αυτό καθώς και τις απειλές που υπάρχουν (πυρκαγιές, υλοτόμηση...).

Χωριστήκαμε σε έξι υποομάδες και η καθεμιά από αυτές ανέλαβε να συγκεντρώσει πληροφορίες και να πραγματοποιήσει κάποια δραστηριότητα σχετική με το τμήμα της εργασίας που ανέλαβε. Στη συνέχεια έγιναν αλληλοενημερώσεις και ακολούθησε συζήτηση.

Αναλάβαμε για όλη τη σχολική χρονιά τη φροντίδα και περιποίηση των εξωτερικών χώρων του σχολείου. Συγκεκριμένα τοποθετήσαμε φυτά όπου ήταν δυνατό και φροντίσαμε τα υπάρχοντα φυτά, επίσης ασχοληθήκαμε με την καθαριότητα.

Στη συνέχεια της εργασίας μας αναπτύσσονται κάποια από τα θέματα με τα οποία ασχοληθήκαμε.

Κεφάλαιο 1^ο : Το Δάσος γενικά (έννοιες - ορισμοί)

Ο ορισμός που καθιέρωσε το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ) και περιελήφθη ως Ερμηνευτική δήλωση, σχεδόν ακέραιος το Σύνταγμα είναι :

"Ως δάσος ή δασικό οικοσύστημα νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με την εκεί συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλοεπίδρασής τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές). Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά."

Η έννοια του **δασικού οικοσυστήματος**, έχει άλλη σημασία εάν την εξετάζουμε από οικολογική σκοπιά, άλλη εάν την εξετάζουμε από άποψη δασοκομική και άλλη εάν την εξετάζουμε από θέση προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Από άποψη οικολογική, κάθε χώρος που περιλαμβάνει φυτά οποιασδήποτε διάπλασης, ύψους, η πυκνότητας, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται σαν δάσος.

Από άποψη δασοκομική, "Για δάσος μιλάμε μόνο τότε, όταν τα δένδρα και οι θάμνοι συζούν πάνω σε μια μεγάλη επιφάνεια, σε στενή κοινωνική σχέση μεταξύ τους και σε τόση απόσταση, ώστε με την συγκόμωσή τους να δημιουργούν ένα ξεχωριστό περιβάλλον - το δασογενές περιβάλλον - και όταν μαζί με άλλα είδη από το φυτικό και ζωϊκό βασίλειο δημιουργούν μια ξεχωριστή βιοκοινότητα την οποία ονομάζουμε δασοβιοκοινότητα και αν λάβουμε υπ όψη μας και τον βίοτοπο, την ονομάζουμε δασική βιογεωκοινότητα, ή δασικό οικοσύστημα (Σπ. Ντάφης)".

Από άποψη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, ως δασικό οικοσύστημα μπορούμε να χαρακτηρίσουμε κάθε χώρο, ο οποίος έχει στοιχεία φυσικού οικοσυστήματος και χρειάζεται προστασία και ειδική διαχείριση, λόγω της θέσης του, της σύνθεσης των στοιχείων του, της σπουδαιότητάς του στην διατήρηση της φυσικής ισορροπίας. (Ηλίας Αποστολίδης, www.arthro24.gr/portal/node/15)

Με τον όρο «**δασικά φυτικά είδη**» θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν εκείνα που συνθέτουν τη **χλωρίδα** ενός δασικού οικοσυστήματος γενικώς, προφανώς όχι μόνο εκείνα που έχουν ξυλώδη κορμό (δένδρα, θάμνοι) αλλά και εκείνα που έχουν λυγνιτοποιημένους τους κλάδους, όπως είναι για παράδειγμα τα φρύγανα. Επίσης θα

πρέπει να συμπεριληφθούν όλα τα ποώδη φυτά που βρίσκονται στον υπόροφο των δασών και των θαμνώνων καθώς και στα διάκενα και τις κρασπεδικές καταστάσεις των δασών και των θαμνώνων και συνοδεύουν πάντα τους διαφόρους τύπους δασών, όπως περιγράφονται από την φυτοκοινωνιολογία. (Γιώργος Καρέτσο, Δασολόγος Ερευνητής ΕΘΙΑΓΕ. www.arthro24.gr/portal/node/19)

Η ζωή στα διάφορα οικοσυστήματα εκτός από τα φυτά (χλωρίδα) περιλαμβάνει και τα ζώα με τον **όρο πανίδα**. Ο Αριστοτέλης πρώτος περιέγραψε την πανίδα της χώρας μας (4^{ος} αι. π.Χ.) στο βιβλίο του "Περί τα ζώα ιστορία". Περιέγραψε περίπου 600 είδη. Σήμερα στη χώρα μας ζουν στα δάση της χώρας μας αρκούδες, λύκοι, τσακάλια, κουνάβια, σκίουροι, νυφίτσες, αγριογούρουνα, ελάφια, ζαρκάδια, ασβοί, ποντίκια, σκαντζόχοιροι, λαγοί. Ζουν επίσης και πουλιά όπως δρυοκολάπτες, κούκοι, φάσες, φασοπερίστερα, αηδόνια, σπίνοι, καρδερίνες, πέρδικες, αετοί, γεράκια, κουκουβάγιες, μπούφοι, όρνια. Ωστόσο το κυνήγι και οι άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες στα δάση έχουν περιορίσει την ελληνική πανίδα.

Κεφ. 3^ο : Είδη Δασών

Τα δάση διακρίνονται ανάλογα με την κλιματική ζώνη στην οποία βρίσκονται σε:

- Δάση τροπικής ζώνης
- Δάση πολικής ζώνης
- Δάση Εύκρατης ζώνης (εμφανίζονται στην Ελλάδα)
- Δάση κωνοφόρων
- Μικτά δάση κωνοφόρων και πλατύφυλλων
- Δάση φυλλοβόλων πλατύφυλλων (κυρίως τέτοια δάση εμφανίζονται στην Ελλάδα)
- Δάση σκληρόφυλλων πλατύφυλλων
- Δαφνοειδή δάση της υποτροπικής ζώνης

Στην Ελλάδα συχνά συναντάμε στα δάση έλατα και βελανιδιές. Η Ελάτη (*Abies*) είναι γένος 48-55 ειδών αιθαλών κωνοφόρων στην οικογένεια Pinaceae. Βρίσκονται

σε μεγάλο μέρος της Β. και κεντρικής Αμερικής, της Ευρώπης, της Ασίας και της Β. Αφρικής. Οι ελάτες σχετίζονται στενά με τους κέδρους. Φτάνουν σε ύψος 10-80 μέτρα και διαμέτρους κορμού 0,5-4 μέτρα σε ώριμη ηλικία

Η βελανιδιά έχει πανάρχαια σχέση με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Συναντάται κυρίως σε πεδινές περιοχές και κοντά σε οικισμούς και εκεί όπου υπάρχει ανεπτυγμένη και η κτηνοτροφία. Η ήμερη βελανιδιά δεν έχει ιδιαίτερες εδαφικές απαιτήσεις. Αναπτύσσεται σε αβαθή μέχρι και βαθιά εδάφη, από το επίπεδο της θάλασσας μέχρι και τα 1000 μ. υψόμετρο. Μπορεί να ζήσει μέχρι και 1000 χρόνια. στο βελανιδοδάσος Ξηρομέρου υπάρχουν βελανιδιές ηλικίας μέχρι και 800 ετών.

Κεφ. 4^ο : Το δάσος του Ελικώνα

Μας προκάλεσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον το δάσος του Ελικώνα επειδή βρίσκεται κοντά στην πόλη μας. Ο Ελικώνας είναι βουνό της Βοιωτίας. Έχει υψόμετρο 1.748 μέτρα. Συνορεύει βόρεια με την Κίρφη (απόληξη του Παρνασσού), νότια με τον Κιθαιρώνα και ανατολικά καταλήγει στην πεδιάδα της Κωπαΐδας.

Η βλάστηση του Ελικώνα είναι πλούσια. Στις δύο ψηλότερες κορυφές του έχει έλατα. Σε χαμηλότερο υψόμετρο συναντά κανείς δάση από βελανιδιά. Η πλευρά που βρίσκεται προς το Κορινθιακό κόλπο όμως, δεν έχει πλούσια βλάστηση.

Στις πλαγιές του Ελικώνα βρίσκονται ορισμένες φορές οι κάτοικοι των γύρω περιοχών για αναψυχή (π.χ. πρωτομαγιά), ή για άσκηση και ψυχαγωγία (π.χ. ορειβατικοί σύλλογοι, περιβαλλοντικοί σύλλογοι κ.ά.). Κάποιες άλλες εργασίες και δραστηριότητες των κατοίκων είναι συνδεδεμένες με το βουνό αυτό όπως η κτηνοτροφία.

Από τη μυθολογία είναι γνωστός ο Ελικώνας διότι υπήρχαν σε αυτόν δύο πηγές αφιερωμένες στις Μούσες: Η Αγανίπη και η Ιπποκρήνη. Ο ποιητής Ησίοδος τον έβδομο αιώνα π.Χ., όταν βοσκούσε τα πρόβατά του στις πλαγιές του Ελικώνα εμπνεύστηκε από τις Μούσες και άρχισε να τραγουδά την απαρχή των θεών. Έτσι ο Ελικώνας έγινε το έμβλημα της ποιητικής έμπνευσης. Ο Ησίοδος αναφέρει άλλες πηγές όπου εμφανίζονταν οι Μούσες (Περμεσσός, του Ολμειού).

Κεφ. 5^ο : Εθνικός δρυμός

Ο Εθνικός δρυμός ή Εθνικό πάρκο είναι ένα οικοσύστημα ή βιότοπος με ιδιαίτερη οικολογική αξία. Δεν επηρεάζεται από ανθρώπινες δραστηριότητες ή επηρεάζεται ελάχιστα. Στον Εθνικό δρυμό διατηρείται ποικιλομορφία οικολογικών, βιολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων. Αποτελεί οριοθετημένη περιοχή που προστατεύεται από ειδικούς νόμους προκειμένου να διαφυλαχτεί η μοναδικότητα του φυσικού πλούτου. Κατά κανόνα περιλαμβάνει τον πυρήνα, που είναι η πιο αυστηρά προστατευμένη περιοχή και την περιμετρική ζώνη. Η χλωρίδα και η πανίδα που εντοπίζεται στον Εθνικό δρυμό παρουσιάζει επιστημονικό, εκπαιδευτικό καθώς και ενδιαφέρον αναψυχής. Ένας Εθνικός δρυμός μπορεί να περιλαμβάνει οικισμούς, δάση, λιβάδια, ποτάμια, λίμνες, καθώς και ιστορικά - αρχαιολογικά ευρήματα και μνημεία.

Υπεύθυνος φορέας για τη φύλαξη των εθνικών δρυμών είναι η Δασική υπηρεσία. Οι επισκέπτες επιτρέπεται να εισέρχονται στο χώρο κάτω από ειδικές συνθήκες για επιμόρφωση, έρευνα ή αναψυχή. Στους Δρυμούς επιτρέπονται οι ήπιες δραστηριότητες και απαγορεύεται η φθορά των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών.

Στην Ελλάδα υπάρχουν οι παρακάτω Εθνικοί δρυμοί:

- **Εθνικός Δρυμός Βίκου-Αώου** - είναι μια περιοχή προστατευόμενου φυσικού πλούτου, βόρεια της πόλης των Ιωαννίνων στο Ζαγόρι της Ηπείρου. Ανακηρύχτηκε επίσημα εθνικός δρυμός το 1973 και συνορεύει βορειοανατολικά με τον Εθνικός Δρυμό Πίνδου-Βάλλια Κάλντα. Η περιοχή έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών natura 2000 και διακρίνεται για τις έντονες εναλλαγές στο φυσικό τοπίο: κατάφυτες πυκνές εκτάσεις αλληλοδιαδέχονται απότομους γκρεμούς.

Η περιοχή Βίκου-Αώου, που αποτελεί έναν από τους δέκα εθνικούς δρυμούς της Ελλάδας, περιλαμβάνει το φαράγγι του Βίκου που αποτελεί και τον πυρήνα του δρυμού καθώς και τμήμα της οροσειράς της Τύμφης, τη χαράδρα του Αώου καθώς και μία σειρά από παραδοσιακά διατηρημένους οικισμούς. Έχει ονομαστεί και «Δρυμός των μεγάλων κορυφών», λόγω των απότομων και υψηλών κορυφών της περιοχής, με υψηλότερη αυτήν της Γκαμίλας

(2.497μ.) στην Τύμφη. Έχει έκταση 122.250 στρεμμάτων, από τα οποία τα 34.120 είναι ο κύριος πυρήνας του. Η περιοχή περιλαμβάνει ένα εξαιρετικά σπάνιο και ευαίσθητο οικοσύστημα, αυτός είναι και ο λόγος που δεν επιτρέπεται καμία ανθρώπινη δραστηριότητα, εκτός από αυτές που σχετίζονται με την περιήγηση και την αναψυχή κατά τη διάρκεια της ημέρας.

- **Εθνικός Δρυμός Ολύμπου** - ιδρύθηκε το 1938. Η συνολική του έκταση φθάνει τα 3.933 εκτάρια. Πρόκειται για ένα από τα αξιολογότερα φυσικά μνημεία της Ελλάδας, αφού επιδεικνύει ένα περιβάλλον φυσικού κάλλους, με πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Προσφέρεται για επιστημονικές έρευνες καθώς και για ένα πλήθος δραστηριοτήτων.

- **Εθνικός Δρυμός Πίνδου**

Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου, γνωστός και ως Βάλια Κάλντα βρίσκεται σε ιδιαίτερα δυσπρόσιτη περιοχή. Η Πίνδος είναι η μεγαλύτερη οροσειρά της Ελλάδας. Κυριαρχεί σχεδόν σ' ολόκληρη την δυτική Ελλάδα και ουσιαστικά αποτελεί συνέχεια των Ιλλυρικών και Δαλματικών οροσειρών. Η οροσειρά της Πίνδου χωρίζεται σε μικρότερες οροσειρές και βουνά, τα οποία χωρίζονται μεταξύ τους από χαράδρες ή κοιλάδες ποταμών. Τα σημαντικότερα βουνά που αποτελούν την οροσειρά της Πίνδου είναι ο Σμόλικας, τα Αθαμανικά Όρη, ο Γράμμος, η Τύμφη, τα Άγραφα, ο Λάκμος και άλλα. Μέρος της ευρύτερης οροσειράς της Πίνδου θεωρούνται και τα βουνά της νοτιότερης Ελλάδας όπως τα Βαρδούσια, η Γκιώνα, ο Παρνασσός και η Οίτη. Η ψηλότερη κορυφή της ανήκει στον Σμόλικα και έχει υψόμετρο 2.637 μέτρα. Συχνά ως Πίνδος αναφέρεται η ορεινή περιοχή των νομών Τρικάλων, Γρεβενών και Ιωαννίνων. Αυτή η περιοχή αποτελεί την κυρίως Πίνδο και χωρίζεται στην Βόρεια και την Νότια Πίνδο. Οι περισσότερες περιοχές είναι κατάφυτες με κάθε λογής δέντρα, φτέρες, θάμνους που συνθέτουν ένα όμορφο τοπίο, σε πολλά όμως σημεία δύσβατο ή εντελώς απροσπέλαστο για τον περιηγητή.

- **Τύμφη**

Η Τύμφη (2.497 μ.) είναι βουνό της Ηπείρου στην επαρχία του Ζαγορίου, λεγόμενο κοινώς «Γκαμήλα» ή και «Βουνά του Παπίγκου». Ο Στράβων (Βιβλίο Ζ κεφ.6) την αναφέρει ως *όρος της Παραναΐας ή Παρωραΐας*.

Ο ορεινός όγκος της Τύμφης είναι σχεδόν άδενδρος και ως επί το πλείστον απόκρημνος ιδίως στις βόρειες και νοτιοδυτικές προσβάσεις του. Υψώνεται μεταξύ του ποταμού Αώου και του παραποτάμου του Βοΐδομάτη. Αποτελούσε και αποτελεί το καλύτερο θέρετρο των νομάδων κτηνοτρόφων της περιοχής. Οι υψηλότερες κορυφές της Τύμφης είναι η Γκαμήλα 2.497 μ., η Γκούρα 2.467 μ., η Αστράκα 2.432 μ., και ακολουθούν ο Άβαλος, η Ραδόβολη, ο Πλόσκος, ο Λαγαρής, ο Αϊλιάς κ.ά. Στα οροπέδια της Τύμφης υπάρχουν πολλές γραφικές αλπικές λίμνες με πλούσιους θρύλους και παραδόσεις, με γνωστότερη τη Δρακόλιμνη. Η μεγαλύτερη εξ αυτών, η Ριζίνα απέχει περίπου τέσσερις ώρες πεζοπορία από το Βραδέτο. Οι νοτιοδυτικές πλαγιές της Τύμφης καταλήγουν στο «*Φαράγγι του Βίκου*». Η ανάβαση στις κορυφές γίνεται από το Βραδέτο μετά από 7ωρη πορεία αλλά και από το Μικρό Πάπιγκο με 3ωρη πορεία ως το καταφύγιο της Αστράκας και με βάση αυτό στις κορυφές Γκαμήλα, Πλόσκο, Αστράκα και άλλες.

- **Εθνικός Δρυμός Σούνιου**

Σούνιο (ή *Κάβο κολώνες* ή *Καβοκολώνες*) ονομάζεται το ακρωτήριο που βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο στην εσχατιά του νομού Αττικής. Τα παράλια του είναι βραχώδη και απότομα. Υψώνεται σχεδόν κάθετα από την θάλασσα σε μεγάλο ύψος σχηματίζοντας στους πρόποδες αυτού προς δυσμάς μικρό όρμο που με ισθμό χωρίζεται από έτερο ανατολικό ορμίσκο. Το Σούνιο είναι γνωστό λόγω της σημαντικής γεωγραφικής θέσης του αλλά και εξαιτίας των ερειπίων του αρχαίου ναού του Ποσειδώνα που βρίσκονται σε αυτό. Στα νεότερα χρόνια, η ευρύτερη περιοχή λόγω της περιβαλλοντικής αξίας της, ανακηρύχθηκε εθνικός δρυμός.

- **Αίνος (Κεφαλονιά)**

Ο εθνικός δρυμός έχει έκταση σχεδόν 30.000 στρέματα, τα 2/3 της οποίας καλύπτονται από το μοναδικό στον κόσμο είδος ελάτου, το ενδημικό *abies chephalonica*. Εκεί υπάρχουν αλεπούδες, κουνάβια και ημιάγρια άλογα.

- **Εθνικός Δρυμός Πρέσπών**

Οι Πρέσπες είναι δύο λίμνες στο βορειοδυτικό άκρο της Ελλάδας. Η Μεγάλη Πρέσπα εκτείνεται στην Ελλάδα, την Π.Γ.Δ.Μ, και την Αλβανία. Η Μικρή Πρέσπα βρίσκεται κυρίως στη Ελλάδα, ενώ ένα μικρό τμήμα στα δυτικά της ανήκει στην Αλβανία.

- **Το Φαράγγι της Σαμαριάς** βρίσκεται στην Κρήτη, στο νότιο τμήμα του νομού Χανίων. Με μήκος 16 χιλιομέτρων, είναι ίσως το μεγαλύτερο σε μήκος φαράγγι της Ευρώπης μετά από το φαράγγι του Βερντόν στη Γαλλία. Είναι Εθνικός Δρυμός της Ελλάδας από το 1962 και φιλοξενεί πολλά ενδημικά είδη πουλιών και ζώων, το πιο γνωστό από τα οποία είναι ο κρητικός αίγαγρος γνωστός και σαν *κρι-κρι*. Το όνομά του το πήρε από το εγκαταλελειμμένο σήμερα χωριό της Σαμαριάς, που με τη σειρά του οφείλει το όνομα στην εκκλησία της Οσίας Μαρίας. Κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας αποτέλεσε κρησφύγετο επαναστατών και του τοπικού πληθυσμού. Από το 2010 αποτελεί μέρος του Παγκόσμιου Δικτύου Αποθέματων Βιόσφαιρας της UNESCO.

Το φαράγγι είναι από τα σημαντικά αξιοθέατα της Κρήτης έλκοντας πολλές χιλιάδες τουριστών που θέλουν να διασχίσουν περπατώντας τη διαδρομή των 16 χιλιομέτρων από το Ομαλό μέχρι την Αγία Ρουμέλη.

- **Η Πάρνηθα** είναι βουνό της Αττικής, βόρεια της Αθήνας με συνολική έκταση 300 περίπου τ.χλμ. και υψηλότερη κορυφή την Καραμπόλα (1.413 μ). Καλύπτεται από πεύκα στα χαμηλότερα και από έλατα στα ψηλότερά της μέρη. Αρκετές ημέρες του χειμώνα έχει χιόνι. Η Πάρνηθα έχει ανακηρυχθεί περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και ένα σημαντικό της τμήμα απαρτίζει τον ομώνυμο Εθνικό Δρυμό. Έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, αποτελεί σημαντική περιοχή για τα πουλιά (SPA) και έχει ανακηρυχθεί τοπίο

ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (25638/1269 απ. Υπ. Γεωργίας). Σε μία από τις κορυφές του βουνού, το Μαυροβούνι, έχει χτιστεί το Καζίνο της Πάρνηθας (Μοντ Παρνές), στο οποίο μπορεί να φτάσει κανείς είτε με αυτοκίνητο είτε με τελεφερίκ. Στην περιοχή λειτουργούν τα ορειβατικά καταφύγια Μπάφι και Φλαμπούρι. Αποτελεί σημείο για σύντομες αποδράσεις από την πρωτεύουσα και τα δέντρα της είναι σημαντικός πνεύμονας πρασίνου για την περιοχή.

Στα βουνά που αναφέρονται παρακάτω φυτρώνουν κυρίως έλατα, πλατάνια στις ρεματιές, πουρνάρια και θάμνοι στις πιο ξηρές περιοχές. Υπάρχουν όμως και σημεία χωρίς βλάστηση (πετρώδεις, απόκρημνες εκτάσεις που οι ντόπιοι κάτοικοι ονομάζουν "φαλακρές" όπως στη Γκιώνα που ενώ έχει έλατα έχει και εκτάσεις με λιγοστή βλάστηση)

- **Η Οίτη** (παλαιότερη ονομασία Καταβόθρα) είναι βουνό της Στερεάς Ελλάδας και καταλαμβάνει τμήμα των νομών Φθιώτιδας και Φωκίδας. Η Οίτη συνδέεται στα νότια με την τη Γκιώνα, δυτικά με τα Βαρδούσια και ανατολικά με το Καλλίδρομο ενώ το όριο της στα βόρεια είναι η κοιλάδα του Σπερχειού. Στις πλαγιές της σχηματίζονται πολλά υδάτινα ρεύματα. Από την Οίτη πηγάζουν ο Μόρνος και ο Γοργοπόταμος. Σημαντικά χωριά στις πλαγιές και στους πρόποδες της Οίτης είναι η Παύλιανη, η Υπάτη και το Μαυρολιθάρι.

Πολύωρες αναβάσεις προς τις κορυφές της Οίτης πραγματοποιούνται από την Υπάτη και την Παύλιανη. Ωστόσο, τους καλοκαιρινούς μήνες τα ψηλότερα σημεία του βουνού είναι προσβάσιμα από δασικούς δρόμους.

- **Ο Παρνασσός** είναι βουνό της Στερεάς Ελλάδας, που εκτείνεται στους νομούς Βοιωτίας, Φθιώτιδας και Φωκίδας. Έχει μέγιστο ύψος 2.457 μέτρα, (υψηλότερη κορυφή η Λιάκουρα) και είναι ένα από τα υψηλότερα βουνά της Ελλάδας.

Ο Παρνασσός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την ελληνική ιστορία και μυθολογία, κυρίως για το σπουδαιότερο μαντείο της Αρχαίας Ελλάδας που ήταν χτισμένο πάνω στα ιερά χώματά του, το Μαντείο των Δελφών. Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα οι Δελφοί, ο "ομφαλός της γης", αποτελούν

πόλο έλξης χιλιάδων τουριστών από ολόκληρο τον κόσμο, προσδίδοντας με τη φήμη τους αίγλη στον Παρνασσό.

Κεφ. 6^ο : Η σημασία του δάσους για τη ζωή του ανθρώπου

Ο άνθρωπος χρησιμοποίησε το δάσος από τα πρώτα χρόνια που εμφανίστηκε στη γη και η σημασία του για τη ζωή και την επιβίωση του είναι εξαιρετικά μεγάλη. Ήδη από την αρχαιότητα ξακουστοί πολιτισμοί στηρίζουν την ανάπτυξη τους στην ύπαρξη πλούσιων δασών, ενώ παρήκμασαν όταν τα δάση καταστράφηκαν λόγω της υπερεκμετάλλευσης και της ερημοποίησης τους. Η προστατευτική σημασία του δάσους, η υγιεινή και αισθητική επίδραση του τονίστηκαν από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και μετά. Τότε έχουμε και τη δημιουργία της επιστήμης της δασοπονίας που κύρια αρχή της είναι η «αειφορία των καρπώσεων», η συνεχής δηλαδή παραγωγή όλων των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρει το δάσος. Όπως είπαμε λοιπόν και νωρίτερα, η σημασία του δάσους για τον άνθρωπο θεωρείται अपαραμάλλη. Οι ωφέλειες είναι ποικίλες και χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τις άμεσες και τις έμμεσες.

Άμεσες ωφέλειες:

Άμεσες εννοούμε τις ωφέλειες που μας προσφέρει το δάσος υπό μορφή υλικών αγαθών. Το ξύλο αποτελεί την σημαντικότερη πρώτη ύλη. Η παγκόσμια κατανάλωση ξύλου αυξάνεται συνεχώς, όσο αυξάνεται και ο πληθυσμός πάνω στη γη. Το ξύλο μέσω της κατάλληλης μηχανικής και χημικής επεξεργασίας μετατρέπεται σε διάφορα προϊόντα (που δεν λείπουν από την καθημερινότητα κανενός!). Αυτά είναι το χαρτί, το τεχνητό μετάξι, η γλυκόζη, τα φωτογραφικά φιλμ, το ρετσίνι (απ' όπου παράγεται το νέφτι και το κολοφώνιο), το καουτσούκ, τα χρώματα και άλλα τόσα παράγωγα. Εκτός από την κατασκευή τέτοιου είδους χρησίων εργαλείων ο άνθρωπος χρησιμοποιεί το ξύλο και για να ζεσταθεί (καυσόξυλα).

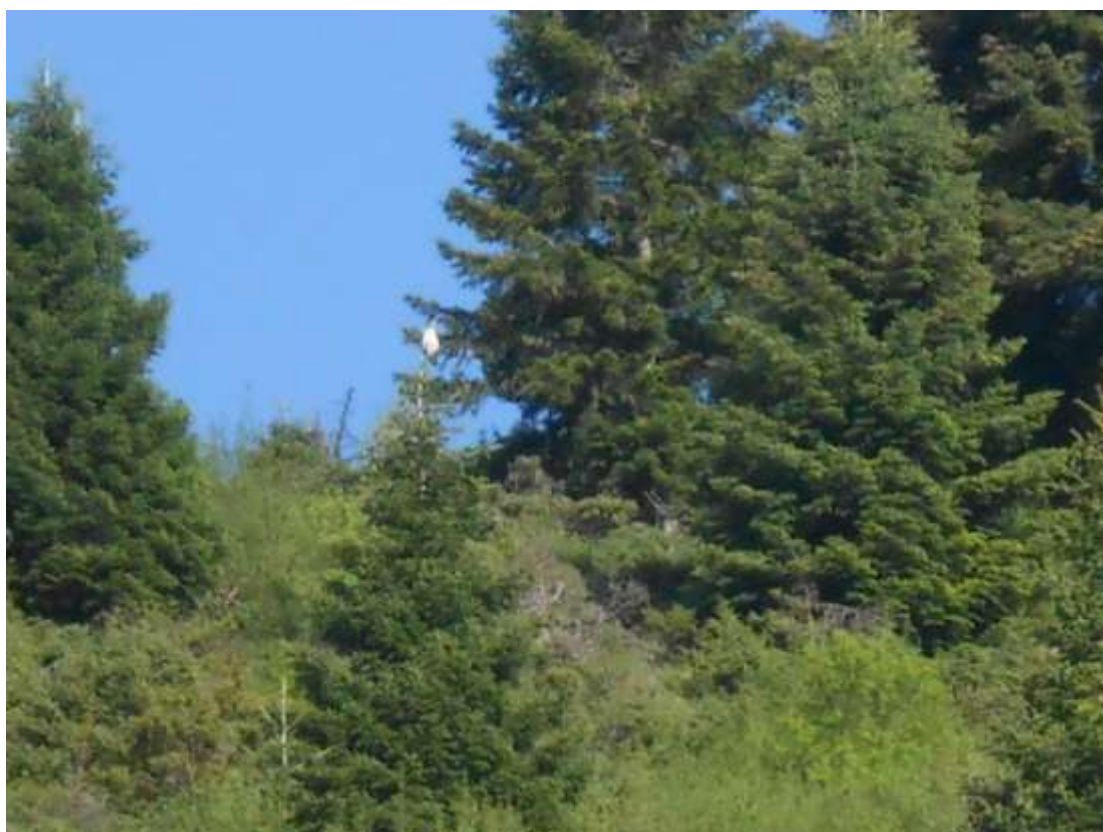
Μέσα σ' ένα δάσος παράγονται επίσης διάφορα άγρια φρούτα, μανιτάρια, αρωματικά φύλλα, φαρμακευτικά βότανα ακόμη και βοσκήσιμη ύλη για τα άγρια ζώα (που με τη σειρά τους τροφοδοτούν το κυνήγι). Έτσι, το δάσος είναι ικανό να καλύψει και τις τροφικές ανάγκες των πλασμάτων που βρίσκονται πάνω στη γη. Επίσης, η ύπαρξη φαρμακευτικών βοτάνων έχει θετική επίδραση στην ανθρώπινη υγεία.

Έμμεσες ωφέλειες:

Οι έμμεσες ωφέλειες δεν είναι τόσο προφανείς, είναι όμως ακόμη περισσότερες και σημαντικές. Το δάσος επηρεάζει τον κύκλο του οξυγόνου, παράγοντάς το, καθώς και τον κύκλο του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, δεσμεύοντας αυτό στη βιομάζα του. Επηρεάζει το παγκόσμιο κλίμα, πράγμα που είναι ορατό από την αλόγιστη καταστροφή των δασών του Αμαζονίου, που είχε ως αποτέλεσμα το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Τοπικά, το δάσος επηρεάζει το κλίμα και το μικροκλίμα. Αμβλύνει τις ακραίες θερμοκρασίες, μειώνει την ταχύτητα του ανέμου, καθαρίζει την ατμόσφαιρα από διάφορα στερεά σωματίδια. Συν τοις άλλοις, η ύπαρξη ενός δάσους κοντά σε βιομηχανίες και σε αυτοκινητοδρόμους λειτουργεί σαν φίλτρο μείωσης του θορύβου. Θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η συμβολή του στην αποθήκευση νερού, και στην τροφοδότηση πηγών και ποταμιών, όπως και στην εδαφογένεση, τη δημιουργία δηλαδή του εδάφους, στην προστασία και στη διατήρηση του. Τελευταία μα εξίσου σημαντική έμμεση ωφέλεια είναι η αποτροπή των πλημμυρών. Οι ρίζες των δέντρων συγκρατούν μεγάλες ποσότητες νερού, πράγμα που δεν επιτρέπει τη δημιουργία χειμάρρων.

Κεφ. 7^ο : Ανθρώπινη εκμετάλλευση – πλουτοπαραγωγικές πηγές

Στο 1^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Ευρυτάνων Ευρυτανία – Προοπτικές Ανάπτυξης, Τρίτη Θεματική Ενότητα "Ανθρώπινο Δυναμικό – Φυσικοί Πόροι", "οι πλουτοπαραγωγικές πηγές και η οικολογική τους διαχείριση ο πρώην πρόεδρος του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Σπύρος Κυρίτσης αναφέρει:

«Η Ευρυτανία είναι από τις λίγες περιοχές όπου σημειώθηκε αύξηση της δασικής έκτασης χάρη στην εγκατάλειψη άγονων και απομακρυσμένων αγρών, στη μείωση του πληθυσμού και των αναγκών σε ξύλευση, αλλά και στον περιορισμό της βόσκησης. Έτσι σήμερα τα δάση αποτελούν ένα φυσικό πλούτο, ένα κεφάλαιο το οποίο μπορεί και πρέπει να διαχειριστεί αειφορικά. Το Υπουργείο Γεωργίας θα πρέπει να ενισχύσει τις δασικές υπηρεσίες με στελέχη, εξοπλισμό και χρηματοδότηση συγκεκριμένων προγραμμάτων στο νομό και οι δασολόγοι γνωρίζουν πώς θα πετύχουν την αειφόρο «εκμετάλλευση» του δασικού πλούτου της Ευρυτανίας. Δεν έχουμε παρά να δούμε τι κάνουν άλλα κράτη όπως η Αυστρία, η Ελβετία, η Σλοβενία σε σχεδόν παρόμοιες συνθήκες και να τους μιμηθούμε στους τρεις άξονες δράσεις:

Αστυνόμευση, Οικονομική διαχείριση του δάσους, Συντήρηση και διαμόρφωση Τοπίου.

Τα δάση μας μπορούν να είναι ο σημαντικότερος μοχλός ανάπτυξης της Ευρυτανίας και με τη προσφορά μόνιμης εργασίας στους νέους, αλλά και με τη συντήρηση, αν όχι επαύξηση της ομορφιάς της περιοχής, για την προσέλκυση των τουριστών. Μερικά πράγματα όμως θα χρειαστεί να αλλάξουν λ.χ.:

1. Το καθεστώς των δασικών Συνεταιρισμών, για να περιλαμβάνει άτομα που πραγματικά εργάζονται στο δάσος και όχι αυτούς που ζητάνε ευκαιρία για να πάρουν το επίδομα ανεργίας.

2. Η δημιουργία ... Ομάδων εργαζομένων που θα αναλάβουν την ολοκληρωμένη επιχείρηση: Καθαρισμός ή καλλιέργεια του Δάσους (σύμφωνα με τις υποδείξεις της Δασικής Υπηρεσίας)...

Η τηλεθέρμανση με σύγχρονη ηλεκτροπαραγωγή, με βάση τα προϊόντα καλλιέργειας του Δάσους, τα κλαδοδέματα των αγρών και τα οργανικά των σκουπιδιών, είναι σήμερα μία πραγματικότητα στην Ευρώπη και μία υποχρέωση της χώρας μας στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που απορρέουν από τη συνθήκη του Kyoto) για μείωση των εκπομπών επικίνδυνων αερίων.

Απαιτείται η υιοθέτηση από τη Νομαρχία ενός σχετικού συγκεκριμένου προγράμματος, η χρηματοδότησή του από την περιφέρεια, έστω και σε 2, 3 φάσεις και, όταν υπάρξει διέξοδος για τη βιομάζα, (δηλ. αγορά) να απαγορευτεί η καύση της οργανικής ουσίας χωρίς όφελος (αντιγραφή σχετικής νομοθεσίας άλλων Ευρωπαϊκών Κρατών). Η σημερινή τεχνολογία επιτρέπει μεγάλες ενεργειακές αποδόσεις λ.χ. 90% (και όχι 10-20% που έχει το τζάκι ή 30-40% που έχει η σόμπα) και κυρίως επιτρέπει έλεγχο των καυσαερίων.

Τα οφέλη για την Ευρυτανία από τη δραστηριότητα αυτή είναι πολλά:

- Θα σταματήσει το σημερινό περιβαλλοντικό αίσχος της ανεξέλεγκτης καύσης των σκουπιδιών, με τις εκπομπές στον αέρα διοξινών και άλλων τοξικών αερίων, καθώς και η μόλυνση των νερών και των εδαφών.
- Θα σταματήσουν η ταφή του οργανικού μέρους των σκουπιδιών και, συνεπώς, οι εκπομπές μεθανίου στην ατμόσφαιρα και τα επικίνδυνα στραγγίσματα που μολύνουν τα επιφανειακά και υπόγεια νερά.
- Θα μειωθούν οι εκπομπές ρύπων από τους καυστήρες θέρμανσης με πετρέλαιο. Θα προσφερθούν μόνιμες θέσεις εργασίας, ανάλογες του εύρους που θα λάβει το μέτρο...»

(www.evrytania.gr/netp/1st_convent/1o_syn_C5.htm)

Κεφ. 8^ο : Πυρκαγιές

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν ένα φυσικό φαινόμενο με σημαντικό ρόλο για την ισορροπία και την αναγέννηση των Μεσογειακών οικοσυστημάτων. Τα οικοσυστήματα αυτά είναι σε μεγάλο βαθμό προσαρμοσμένα στη φωτιά, με αποτέλεσμα να έχουν συνήθως τη δυνατότητα να αναγεννηθούν άμεσα και αποτελεσματικά μετά από αυτή.

Κατά μέσο όρο σε ένα Μεσογειακού τύπου δάσος εμφανίζεται μία πυρκαγιά από φυσικά αίτια κάθε 100-150 χρόνια. Όμως τα φυσικά αίτια ευθύνονται μόνο για το 5% των πυρκαγιών που ξεσπούν στην Ελλάδα. Το υπόλοιπο 95% οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα και έχει σαν συνέπεια τη διατάραξη του φυσικού ρόλου των πυρκαγιών ή την εξάντληση της φυσικής ικανότητας των οικοσυστημάτων να ξαναγεννηθούν. Τελικά οι πυρκαγιές απειλούν τα δάση.

Τα ελληνικά δάση είναι ευάλωτα στις πυρκαγιές εξαιτίας του κλίματος και της έντονης ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι κατά τη δεκαετία του '90 ο μέσος όρος των καμένων εκτάσεων προσέγγισε τα 500.000 στρέμματα, ενώ μόνο κατά την διάρκεια του καλοκαιριού του 2007 το σύνολο των καμένων εκτάσεων ξεπέρασε τα 2,5 εκ. στρέμματα.

Ανθρωπογενή αίτια δασικών πυρκαγιών:

- Η καύση ξερών χόρτων.
- Τα αναμμένα τσιγάρα ή το άναμμα φωτιάς στο δάσος.
- Σκουπίδια στο δάσος.
- Η καύση σκουπιδιών
- Εμπρησμοί
- Διάφορες δραστηριότητες σε εξοχικές κατοικίες.
- Ατυχήματα (τροχαία, βλάβες γεωργικών μηχανημάτων, κοκ)

Οι ανθρώπινες αυτές δραστηριότητες έχουν σαν αποτέλεσμα να εκδηλώνονται πυρκαγιές συχνά και τα οικοσυστήματα να μην προλαβαίνουν να αναγεννηθούν.

Μεγάλος πληθυσμός κατοικεί σε μεγαλουπόλεις και όχι στην ύπαιθρο και έτσι οι παραδοσιακές πρακτικές πρόληψης μειώνονται, η σφοδρότητα των πυρκαγιών αυξάνει και η έγκαιρη αντιμετώπισή τους γίνεται εξαιρετικά δύσκολη.

Υπάρχουν πυρκαγιές εδάφους ή υπόγειες, οι οποίες καίνε την οργανική ύλη κάτω από την επιφάνεια του φυλλοστρώματος του δάσους. Συχνά δεν παράγουν καπνό, οπότε γίνονται δύσκολα αντιληπτές, και η καταπολεμησή τους δεν είναι εύκολη. Επιπλέον, μπορεί να προκαλέσουν φωτιές επιφανείας. Η καύση των ριζών των δέντρων μπορεί να συνεχίζει επί μέρες χωρίς να γίνεται αντιληπτή, με αποτέλεσμα την επέκταση ή την αναζωπύρωση πυρκαγιών.

Πυρκαγιές επιφανείας ή έρπουσες, οι οποίες καίνε την ξερή οργανική ύλη και τη χαμηλή βλάστηση. Είναι οι πιο κοινές δασικές πυρκαγιές στη χώρα μας.

Πυρκαγιές κόμης ή επικόρυφες, οι οποίες καίνε την κόμη των δένδρων και των θάμνων. Συνήθως προέρχονται από τις πυρκαγιές επιφανείας.

Σαρωτικές πυρκαγιές, οι οποίες προκαλούνται από τη συνύπαρξη δύο ή τριών από τις προαναφερθείσες πυρκαγιές.

Οι δασικές πυρκαγιές σχετίζονται με το είδος της βλάστησης που καίγεται, την ένταση των ανέμων, το είδος και την κλίση του εδάφους, την ταχύτητα της πυρκαγιάς, κοκ. και ανάλογες είναι κάθε φορά και οι επιπτώσεις.

Οι κυριότερες επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών είναι:

- Καταστροφή της βλάστησης.
- Διάβρωση του εδάφους.
- Επιπτώσεις στην πανίδα.
- Αλλαγή του κλίματος και ατμοσφαιρική ρύπανση.
- Επιπτώσεις στην πρωτογενή παραγωγή.

Αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών

Για να εξαλειφθούν οι καταστροφικές συνέπειες των δασικών πυρκαγιών στο φυσικό περιβάλλον και την κοινωνία χρειάζεται

- να δοθεί έμφαση στην πρόληψη
- να τονωθεί και να αναδιαρθρωθεί η δασική διαχείριση

- να επιτευχθεί ο αποτελεσματικός συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων σε όλα τα διοικητικά επίπεδα
- η κινητοποίηση και οργάνωση των πολιτών και των οργανώσεών τους
- να αναδειχθεί σε προτεραιότητα η έγκαιρη, στοχευμένη και επιστημονικά ορθή επέμβαση σαν επιχειρησιακή προτεραιότητα.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

(<http://www.gscpp.gr/ggpp/site/home/ws/promote/odigies/pirkagies.csp>)

με ανακοινώσεις της ενημερώνει τους πολίτες τι πρέπει να προσέχουν σχετικά με τις πυρκαγιές. Συγκριμένα ανακοινώνει:

Τι πρέπει να προσέχετε για να αποτρέψετε την εκδήλωση πυρκαγιάς

- Μην καίτε σκουπίδια ή ξερά χόρτα και κλαδιά κατά την διάρκεια των θερινών μηνών.
- Μην ανάβετε τους θερινούς μήνες υπαίθριες ψησταριές στα δάση ή σε χώρους που υπάρχουν ξερά χόρτα.
- Αποφύγετε τις υπαίθριες εργασίες που ενδέχεται να προκαλέσουν πυρκαγιά (οξυγονοκολλήσεις, χρήση τροχού ή άλλου εργαλείου που δημιουργεί σπινθήρες).
- Μην πετάτε ποτέ αναμμένα τσιγάρα όταν βρίσκεστε σε υπαίθριους χώρους.
- Μην αφήνετε σκουπίδια στο δάσος. Υπάρχει κίνδυνος ανάφλεξης.
- Σεβασθείτε τα απαγορευτικά πρόσβασης σε περιόδους υψηλού κίνδυνου.

Αν το σπίτι σας βρίσκεται μέσα ή κοντά σε δάσος ή δασική έκταση

- Δημιουργήστε μια αντιπυρική ζώνη γύρω από το σπίτι σας καθαρίζοντας και απομακρύνοντας σε ακτίνα τουλάχιστον 10 μέτρων τα ξερά χόρτα, τις πευκοβελόνες, τα ξερά φύλλα, τα κλαδιά κλπ.
- Κλαδέψτε τα δένδρα μέχρι το ύψος των 3 μέτρων, ανάλογα με την ηλικία τους και την κατάσταση των κλαδιών τους.
- Απομακρύνετε όλα τα ξερά κλαδιά από τα δέντρα και τους θάμνους.

- Μην αφήνετε τα κλαδιά των δένδρων να ακουμπούν στους τοίχους τη στέγη και τα μπαλκόνια. Κλαδέψτε τα έτσι ώστε να υπάρχει απόσταση τουλάχιστον 5 μέτρων από το σπίτι σας.
- Αραιώστε γύρω από το κτίσμα την δενδρώδη βλάστηση έτσι ώστε τα κλαδιά του ενός δένδρου να απέχουν τουλάχιστον 3 μέτρα από τα κλαδιά του άλλου. Για λόγους ακόμη μεγαλύτερης ασφάλειας και όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, απομακρύνετε την δενδρώδη και θαμνώδη βλάστηση γύρω από το κτίσμα σε απόσταση τουλάχιστον 10 μέτρων.
- Μην τοποθετείτε πλαστικές υδροροές ή πλαστικούς οχετούς νερού στους τοίχους του κτίσματος.
- Προφυλάξτε, εξωτερικά, τα παράθυρα και τις γυάλινες πόρτες, τοποθετώντας παντζούρια από μη εύφλεκτα υλικά.
- Καλύψτε τις καμινάδες και τους αγωγούς εξαερισμού του κτίσματος με ειδικό, μη εύφλεκτο, συρμάτινο σύρμα έτσι ώστε οι σπίθες να μην μπορούν να διεισδύσουν στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Μην αποθηκεύετε εύφλεκτα αντικείμενα κοντά στο σπίτι.
- Αποφύγετε την κατασκευή ακάλυπτων δεξαμενών καυσίμου κοντά στο σπίτι σας.
- Τοποθετείστε τα καυσόξυλα σε κλειστούς και προφυλαγμένους χώρους.
- Προμηθευτείτε τους κατάλληλους πυροσβεστήρες και μεριμνήστε για τη συντήρησή τους.
- Εξοπλιστείτε με σωλήνα ποτίσματος με μήκος ανάλογο της περιοχής που θέλετε να προστατεύσετε σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Μία δεξαμενή νερού, μια απλή αντλία που λειτουργεί χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και ένας σωλήνας νερού, μπορεί να σας προστατεύσουν από την πυρκαγιά.

Πώς πρέπει να ενεργήσετε μόλις αντιληφθείτε πυρκαγιά

- Τηλεφωνήστε ΑΜΕΣΩΣ στο Κέντρο της Πυροσβεστικής (στον αριθμό κλήσης 199) και δώστε σαφείς πληροφορίες για την τοποθεσία και το ακριβές σημείο που βρίσκεσθε, καθώς και πληροφορίες για την τοποθεσία και το ακριβές σημείο που βλέπετε την πυρκαγιά.
- Περιγράψτε το είδος της βλάστησης που καίγεται.
- Προσδιορίστε την κατεύθυνση της πυρκαγιάς.
- Μην κλείσετε το τηλέφωνο προτού δώσετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες

Αν η πυρκαγιά πλησιάζει τι πρέπει να κάνετε έξω από το σπίτι σας

- Διατηρήστε την ψυχραιμία σας.
- Απομακρύνετε αμέσως όλα τα εύφλεκτα υλικά από τον περίγυρο του κτίσματος και μεταφέρετέ τα σε κλειστούς και προφυλαγμένους χώρους. Η ανάφλεξή τους μπορεί να συμβάλει στην μετάδοση της πυρκαγιάς στο κτίριο.
- Κλείστε όλες τις διόδους (καμινάδες, παράθυρα, πόρτες, κλπ) έτσι ώστε να εμποδίσετε τις καύτρες να διεισδύσουν στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Κλείστε όλες τις παροχές στις συσκευές φυσικού αερίου και υγρών καυσίμων μέσα και έξω από το κτίσμα.
- Μαζέψτε άμεσα όλες τις τέντες που έχετε ανοίξει στα μπαλκόνια και τα παράθυρα του κτίσματος.
- Ανοίξτε την πόρτα του κήπου για να διευκολύνετε την πρόσβαση των πυροσβεστικών οχημάτων.
- Τοποθετείστε σκάλα στην εξωτερική πλευρά του κτιρίου έτσι ώστε να ανέβει κάποιος άμεσα στη στέγη του. Η σκάλα θα πρέπει να τοποθετηθεί στην πλευρά του κτιρίου που βρίσκεται αντίθετα από την κατεύθυνση που έρχεται η πυρκαγιά.
- Συνδέστε τους σωλήνες ποτίσματος με τις βρύσες που έχετε στο εξωτερικό του κτίσματος και απλώστε τους σωλήνες έτσι ώστε να καλύπτεται όλη η περίμετρος του.
- Εάν η ορατότητα είναι μειωμένη ανάψτε τόσο τα εσωτερικά όσο και τα εξωτερικά φώτα του κτιρίου για να γίνει περισσότερο ορατό μέσα από τους καπνούς.

Αν η πυρκαγιά είναι στο κατώφλι σας

Μην επιχειρείτε την εγκατάλειψη του χώρου σας, εκτός εάν η διαφυγή σας είναι πλήρως εξασφαλισμένη.

Η πιθανότητα επιβίωσης σε ένα οικοδόμημα κατασκευασμένο από άφλεκτα υλικά είναι μεγάλη, ενώ αντίθετα είναι μικρή μέσα σε αυτοκίνητο το οποίο βρίσκεται σε καπνούς και φλόγες.

- Μπείτε μέσα στο σπίτι μαζί με όλη την οικογένεια σας και τα κατοικίδια ζώα σας.

- Κλείστε καλά όλες τις πόρτες και τα παράθυρα και φράξτε όλες τις χαραμάδες με βρεγμένα πανιά για να μην μπει καπνός στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Απομακρύνετε τις κουρτίνες από τα παράθυρα.
- Απομακρύνετε προς το εσωτερικό των δωματίων τα έπιπλα που βρίσκονται κοντά στα παράθυρα και τις εξωτερικές πόρτες.
- Κλείστε όλες τις ενδιάμεσες πόρτες για να επιβραδύνετε την εξάπλωση της πυρκαγιάς στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Γεμίστε τις μπανιέρες, τις λεκάνες και τους κουβάδες έτσι ώστε να υπάρχει άμεσα εφεδρικό νερό.
- Συγκεντρωθείτε όλοι μαζί σε ένα χώρο.
- Προβλέψτε να έχετε ένα φακό και εφεδρικές μπαταρίες δίπλα σας σε περίπτωση που διακοπεί το ηλεκτρικό ρεύμα.
- Αν το σπίτι σας είναι ξύλινη κατασκευή, αναζητήστε καταφύγιο σε γειτονικό κτιστό σπίτι.
- Αν διαταχθεί εκκένωση της περιοχής ακολουθήστε πιστά τις οδηγίες και τις διαδρομές που θα σας δοθούν.

Μόλις περάσει η πυρκαγιά

- Μόλις περάσει η πυρκαγιά βγείτε έξω από το σπίτι σας και σβήστε αμέσως τις μικροεστίες που παραμένουν.
- Ελέγχετε για τουλάχιστον 48 ώρες, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, την περίμετρο και όλους τους εξωτερικούς χώρους του κτίσματος για πιθανές μικροεστίες και αναζωπυρώσεις.

Κεφ. 9^ο :Υλοτόμηση

Από πολύ παλιά οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν το ξύλο σε κάθε λογής αντικείμενα στην καθημερινότητά τους ή για να ζεσταθούν, να κατασκευάσουν πλοία, σπίτια κ.ά. Όταν η υλοτόμηση γίνεται σχεδιασμένα μπορεί να μη βλάψει το δάσος και σε ορισμένες περιπτώσεις να ωφελήσει οικονομικά τις χώρες. Ωστόσο η παράνομη και ανεξέλεγκτη υλοτόμηση είναι βασικός εχθρός του δάσους.

Ο Γενικός Διευθυντής Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου Ν. Θεοδωρίδης δήλωσε *«Σαφώς έχει ενταθεί τελευταία η παράνομη υλοτόμηση κυρίως στην υπόλοιπη Ελλάδα και λόγω της πετρελαϊκής κρίσης. Κόβουν από παντού ξύλα, ακόμη κι από καλλιέργειες που δεν τους ανήκουν. Χαρακτηριστικό είναι περιστατικό που είχαμε, εκτός Χίου, όπου κάποιοι αγρότες πήγαν να μαζέψουν τις ελιές τους και τους τις είχαν κόψει»*. Σύμφωνα με το Γενικό Διευθυντή Διεύθυνσης Δασών απαραίτητος είναι ο συντονισμός των εμπλεκόμενων υπηρεσιών στην προσπάθεια καταστολής του φαινομένου.

(Αγγελική Κωνσταντίνου, <http://www.politischios.gr/koinonia/anexelegkti-i-paranomi-ylotomisi>)

Κεφ. 10^ο : Δραστηριότητες της Περιβαλλοντικής Ομάδας

Προγραμματίσαμε δύο φορές στην διάρκεια της σχολικής χρονιάς να επισκεφτούμε κάποιο δάσος ώστε να συλλέξουμε στοιχεία για την εργασία μας και να αποκτήσουμε σχετικές εμπειρίες. Είχαμε προγραμματίσει να επισκεφτούμε το ΚΠΕ Στυλίδας-Υπάτης και να παρακολουθήσουμε σχετικό πρόγραμμα αλλά τελικά αυτό δεν κατέστη δυνατό. Θελήσαμε να πραγματοποιήσουμε εκδρομή σε περιοχή της Βοιωτίας με τη συνδρομή του τοπικού Δασαρχείου αλλά και αυτή η δράση δεν πραγματοποιήθηκε. Και στις δύο περιπτώσεις οι δυσκολίες προέκυψαν από μέλη της ομάδας μας.

Ασχοληθήκαμε με την καθαριότητα και του σχολείου μας. Επίσης αναλάβαμε για όλη τη σχολική χρονιά τη φροντίδα και περιποίηση των εξωτερικών χώρων του σχολείου. Συγκεκριμένα τοποθετήσαμε φυτά όπου ήταν δυνατό και φροντίσαμε τα υπάρχοντα φυτά.

Κάποιοι μαθητές από την ομάδα μας συμμετείχαμε σε δεντροφύτευση που έγινε στην περιοχή δίπλα στο σχολείο μας.

Κάποιες φορές περπατήσαμε για λίγο στην πόλη μας, εξοπλισμένοι με φωτογραφικές μηχανές, με σκοπό να παρατηρήσουμε τη φύση και κυρίως τα δέντρα.

Περιηγηθήκαμε σε γνωστά μας σημεία (κεντρική πλατεία, Κήποι), στα οποία υπάρχουν δέντρα, ποτέ όμως μέχρι τώρα δεν είχαμε δώσει σε αυτά ιδιαίτερη σημασία.

Προσπαθήσαμε να τα αναγνωρίσουμε και να δούμε τις αλλαγές που συμβαίνουν στη φύση ανάλογα με την εποχή.

Φωτογραφίες που τράβηξε η περιβαλλοντική ομάδα το φθινόπωρο:

Φωτογραφίες που τράβηξε η περιβαλλοντική ομάδα την άνοιξη:

Επίσκεψη στη Μονεμβασιά

Στις 11-13 Μαρτίου 2013 επισκεφτήκαμε το Περιβαλλοντικό Κέντρο της Μονεμβασιάς.

Σε αυτή την επίσκεψη παρακολουθήσαμε το πρόγραμμα του περιβαλλοντικού κέντρου "Η καστροπολιτεία της Μονεμβασιάς", γνωρίσαμε την Μονεμβασιά, την Σπάρτη και τον Μυστρά.

ΣΠΑΡΤΗ

MONEMBAZIA

ΜΥΣΤΡΑΣ

Βιβλιογραφία:

Βιβλία:

- Βούτσινος Γ., Κοσμάς Κ., Καλκάνης Γ., σΟΥΤΣΑΣ κ., *Διαχείριση Φυσικών Πόρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2008

Ιστοσελίδες:

- www.arthro24.gr/portal/node/15
- www.kpe-kastor.kas.sch.gr/dasowb10fauna.htm
- www.el.wikipedia.org/wiki/Άγρια_ζωή
- [www.el.wikipedia.org/wiki/Αίνος_\(Κεφαλονιά\)](http://www.el.wikipedia.org/wiki/Αίνος_(Κεφαλονιά))
- www.evrytania.gr/netp/1st_convent/1o_syn_C5.htm
- http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=114&Itemid=132
- <http://www.gscp.gr/ggpp/site/home/ws/promote/odigies/pirkagies.csp>